

Filosof a sofista

Kdybychom si odmysleli stálou sebereflexi, bez níž se ovšem filosof (ale ani sofista) neobejde, mohli bychom říci, že se filosof pozná podle toho, že je šťasten ve své myšlenkové laboratoři, zatímco působení navenek, na veřejnosti považuje za svou povinnost, za závazek, ale nemá v něm žádné velké zalíbení (ovšemže s výjimkou vedení žáků apod.). Sofista na druhé straně může být sebeinteligentnější a může mít sebevíc sofistikované nápady, ale bez publika ho to zkrátka nebaví. Problémem je ovšem ta reflexe, která může být opravdová (pravá) anebo jen fingovaná, předstíraná (eventuelně účelová, „nástrojová“). Konkrétně to znamená, že takový sofista může udržovat své působení na druhé v mezích, aby vypadal jako filosof; a na druhé straně – což je ovšem menší problém – filosof se může nažít vypadat, jako že ho působení navenek baví, přitahuje, že zabavení publika je jeho filosofickým záměrem a cílem. Proto je rozpoznávání a odlišení jednoho od druhého poněkud obtížné a může často působit mylně, vyvolávat mylný dojem. I to je jeden z důvodů nesnadnosti náležitého rozlišování filosofie od sofistiky a filosofů od sofistů. A tato nesnadno není omezena jen na pohled či přístup zvnějšku, nýbrž zůstává nesnadností, i když filosof nebo sofista kontroluje sám sebe.

(Písek, 150627-2.)